

ЧЕСТИТ ДЕН НА НАРОДНИТЕ БУДИТЕЛИ!

Никой не може да наложи ценности на някого друго, но може да разкаже за тях. През 1922 г. Стоян Омарчевски — министър на народното просвещение в правителството на Александър Стамболийски внася предложение в Министерския съвет за определянето на 1 ноември като Ден на българските народни будители. Всъщност министър Омарчевски дава път на инициатива от по-ранни години на група интелектуалци, сред които са Иван Вазов, проф. Любомир Милетич, д-р Михаил Арnaudов, Стилиан Чилингиров, Адриана Будевска и др.

През 1945 г. честването на празника е отменено от наскоро дошлото на власт правителство на Отечествения фронт. Празникът е възстановен на 1 ноември 1990 г. Народните будители са от периода на Възраждането, но и обществени дейци, включително християнски светци от предходните епохи, борци за народното добруване във времената на Априлското въстание и Освобождението, творци и политически дейци, чиито дела са очертали културния възход на народа или са се трудили за свободата му в следосвобожденските години.

Ще ви разкажем накратко за някои будители: Христо Ботев, Иван Вазов, Васил Априлов, Добри Чинтулов, Захари Стоянов, Любен Каравелов, Братя Миладинови, Петър Берон, Г. С. Раковски, Стефан Богориди и Петко Р. Славейков.

Възрожденците ни виждат България като част от Европа, а образованието, правдата и

Съдържание:

[Христо Ботев . Стр 2](#)

[Иван Вазов . Стр 3](#)

[Васил Априлов . Стр 4](#)

[Петко Р. Славейков . Стр 5](#)

[Просветителство и обич към
България . Стр 6](#)

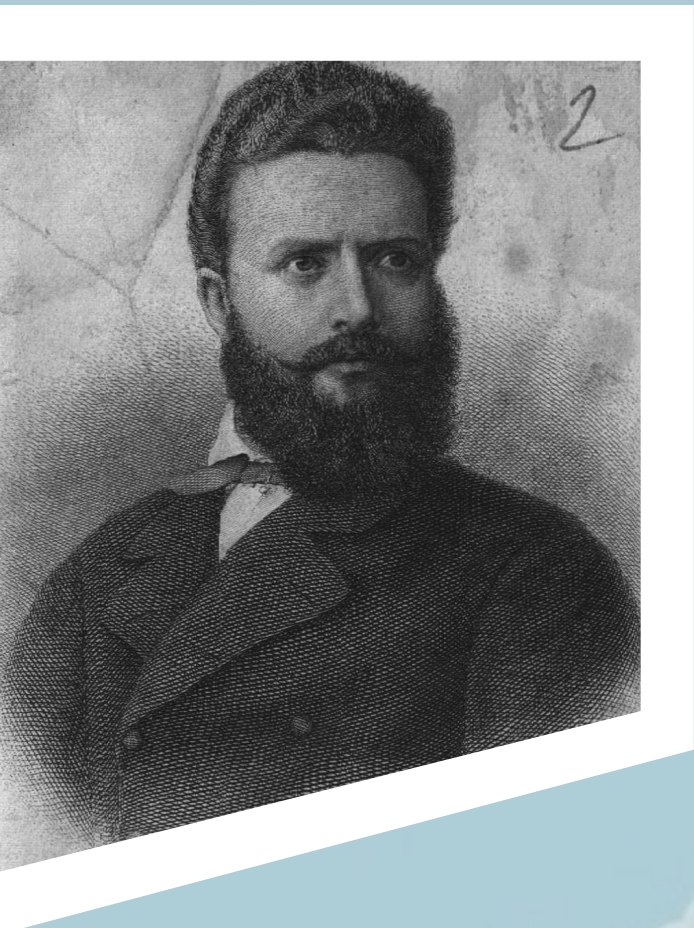
свободата като своя завера.

Отделно очертаваме и маршрутите и странстванията на Христо Ботев и П. Р. Славейков.

И понеже екипът ни е готов и сработен, обмисляме и още нещо: един интердисциплинарен проект, който ще осъществим с учениците си, насловът ще е: *Хуманитаристика и технологии*. Има време и затова.

Сега разгледайте СЛЕД-И, нашето пространство за култура и нещотърсачество.

Дияна Боева, Мария Кирилова, Емилия Стефанова, Маргарита Мартинова



Христо Ботев (1848-1876)

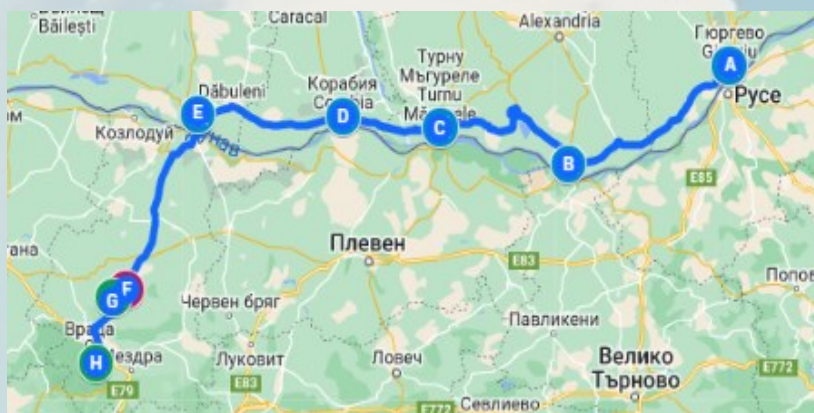
Роден е на 6 януари 1848 година (25 декември 1847 година стар стил) в Калофер, в семейството на даскал Ботьо Петков (1815 – 1869) и Иванка Ботева (1823 – 1911).

Поет революционер, деец на българското националноосвободително движение. Роден е в Калофер в семейството на учителя Б. Петков. Учи в родния си град, по-късно, с помощта на Найден Геров през 1863 г. продължава образованието си в Одеса.

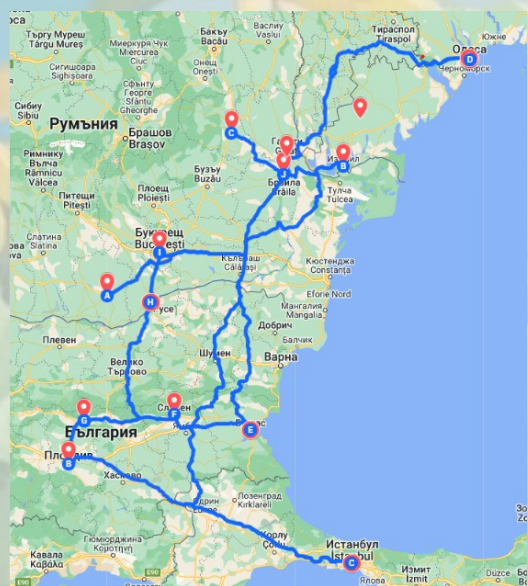
В Русия прави първите си поетични опити, а през 1865 г. напуска гимназията и се свързва с руските революционни среди. Учителства

в с. Задунаевка, Бесарабия, а през 1867 – в родния Калофер.

Емигрант е във Влашко, където се сближава със Стефан Караджа, Хаджи Димитър, Васил Левски, Стефан Стамболов, Любен Каравелов и др. Преподава последователно в българското училище в



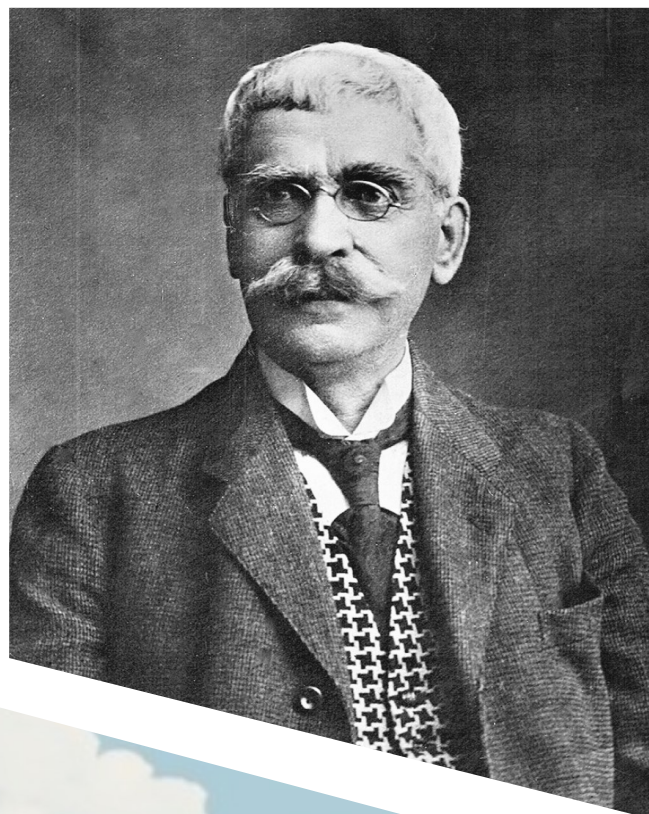
Александрия и в Измаил.



След 1871 г. се отдава на журналистическата дейност. Ботев е преводач и автор на безсмъртни поетични слова. Издава в. „Дума на българските емигранти“, в. „Будилник“, в. „Знаме“, в. „Нова България“; сътрудничи на в. „Свобода“, „Независимост“, „Тъпан“ и др. Участва в дейността на Българския революционен централен комитет (БРЦК), в т. ч. и като негов ръководител. Водач на чета от около 200 души, с която на 17 май 1876 г. слиза от кораба „Радецки“ близо до с. Козлодуй. След тежки боеве загива в подножието на вр. Камарата, Врачанско.

Иван Вазов (1850-1921)

Български писател, поет и драматург. Патриарх на българската литература. Творчество му отразява две исторически епохи – Възраждането и Следосвободенска България.



Учи в родния си град Сопот, в Калофер и в Пловдив. В Браила живее за кратко време с хъшовете. Насочва се към патриотично-граждански теми. Работи като учител и преводач, включва се в различни родолюбиви начинания – преди и след Освобождението, за кратко е министър на просвещението. Но основното му призвание – писателството – дава облика на живота му. Създава първия български роман “Под игото” (1894), разкази, повести, комедии,

пътеписи,
поеми...
Пише
литературна
критика,



Родна къща. Гр. Сопот



Васил Априлов (1789-1847)

Изтъкнат обществен и просветен деец. Един от инициаторите за създаването на Габровското взаимно училище – първото новобългарско светско училище (1835). Привърженик на руското културно влияние сред българите, участва в превръщането на Одеса в един от центровете за подготовка на българската интелигенция. Автор на „Българските книжици или на кое

словенско племе собствено принадлежи кириловската азбука?” (1841), „Денница на новоболгарското образование” (1841) и „Дополнение к книге: „Денница...” (1842), „Болгарские грамоты” (1845) и „Мисли за сегашното българско учение” (1847) и др.



първото българско училище

Петко Р. Славейков (1827-1895)

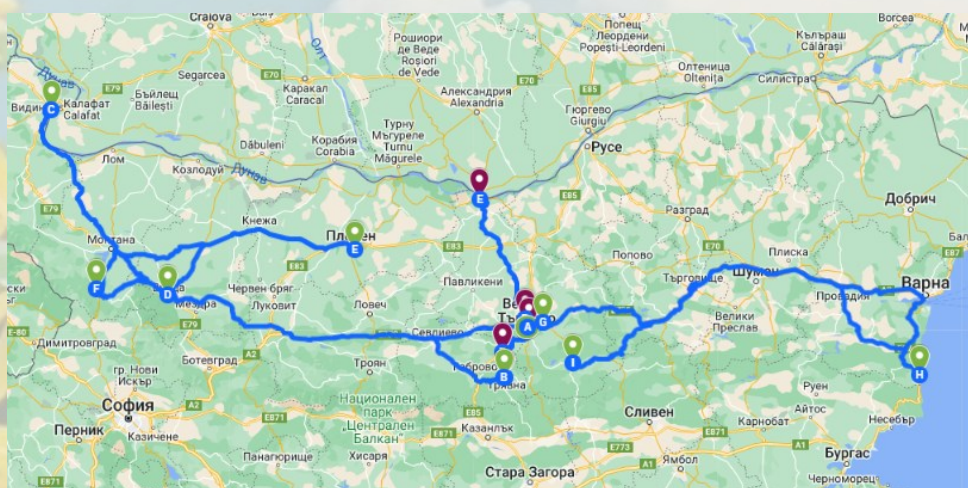
Ярък и самобитен български книжовник – фолклорист и преводач, просвещенец. Работи като учител в Търново, включва се в църковната борба, заради което е изгонен от града. Учителства в Бяла, Севлиево, Ловеч, Плевен, Враца и Трявна. Преподава по взаимоучителния метод в Търново, Трявна, Ески Джумая и Варна.



Славейков е журналист, книгоиздател, редактор на в. “Гайда” в. “Македония”, сп. “Читалище”, “Пчелица”, “Ружица”, сътрудничи на всички тогавашни цариградски издания. По време на Априлското въстание е арестуван. Председател е на Второто ОНС и Министър на просветата, Министър на

Къща музей гр. Велико Търново

вътрешните работи (1880 г.), учителства в Пловдивската гимназия. Оставя историко-патриотични поеми, статии, басни, фейлетони, епиграми, любовна лирика, спомени. Полага основите на нашата детска литература и обогатява българския фолклор и филология.



Просветителство и обич към България

Раздавам задачите, отскоро се познавам с единадесетокласниците, на които съм учител в избираемите часове, модулите по български език и литература от т.нар. „второ равнище“. Тихи са, струват ми се малко уплашени, но възприемчиви и сърдечни. Разделям ги на групи и ги моля да обработят информацията за българските възрожденци.

Работата с текстове от всякакъв порядък е важен момент от образованието по роден език и литература. Разбирам, че някои от тях вече са правили подобни брошури, само че за добруджански будители.

Чета по листовете на учениците: Васил Априлов се бори за самочувствието на българите, подготвя и учители. Г. С. Раковски – основоположник на организираната революционна борба за Освобождаването на България, осъден на смърт; многобройни са интересите му, автор на статии и есета, поет, писател.

Особено са впечатлени от Петър Берон, от трудовете му и приноса му за образованието. Любен Каравелов – поет, писател, революционер; по-

големият брат на влиятелния следосвобожденски политик Петко Каравелов; писателят усъвършенства „жив събеседнически“ стил, чрез него създава усещане у читателя, че живее сред героите на произведението.

За Вазов всичко българско е неподправено и истинско – споровете му със Славейков-син са известни. Учениците откриват, че за Захари Стоянов действителността е източник за писане, както и ценен ресурс за онова, което създава - всички сме чували за "Записки по българските въстания".

Известна е обществената и просветителската дейност на Братя Миладинови... Ботев – олицетворение на саможертва и безкористна борба. Васил

Априлов е с голям принос за българската наука, издирва и насърчава българи да събират народни песни; парично, организационно и просветно Васил Априлов спомага за развитието на възрожденското училищно дело.

Честит Ден на народните будители! От Модул „Български и литература“

Дияна Боева

